

**Bijlage 2: Uitkomsten fysieke participatie
Omgevingsvisie**

1. Introductie

In deze bijlage vindt u de opbrengsten van de fysieke participatiemomenten. Deze bestaat uit de pop-up participatie, de stakeholdergesprekken en de jongerenparticipatie. Ook worden de uitkomsten nog eens per thema besproken.

Opbrengsten pop-up participatie: Praat Mee-momenten

In totaal zijn er 16 praat-mee momenten geweest. In totaal spraken we 598 inwoners van Nissewaard tijdens de pop-up participatie. Omdat we op verschillende plekken en evenementen stonden, hebben we diverse doelgroepen weten te bereiken bestaande uit alle leeftijdscategorieën. Het grootste deel (69%) is tussen de 25-75 jaar. 16% van de participanten was tussen de 0-25 jaar en 15% ouder dan 75 jaar. Onderstaand een weergave van de plekken waar we zijn geweest:

Figuur 1; Locaties van de praat-mee momenten

Tijdens de praat-mee momenten spraken we soms mensen die in een andere dorp of wijk woonden dan waar we op dat moment stonden. Deze inbreng is meegenomen in de opbrengst van de betreffende wijken.

Alle inbreng van de praat-mee momenten vind je op [deze website \(www.toekomstnissewaard.nl\)](http://www.toekomstnissewaard.nl). Deze inbreng hebben we verwerkt tot een overzicht per deelgebied (de zes dorpen, de stad Spijkenisse en gemeente Nissewaard) en per thema. Eerst presenteren wij wat er per deelgebied gezegd is en daarna wat er per thema gezegd is.

2. Opbrengsten per deelgebied

Heenvliet

Op 12 mei en op 27 mei 2023 trokken we naar Heenvliet. We stonden met onze koffiekar op de wekelijkse markt en waren aanwezig op de Paardenmarkt. We spraken ongeveer 85 inwoners tussen de leeftijd 10 en 85 jaar.

Meest genoemde thema's in de gesprekken met respondenten in Heenvliet zijn: "wonen", "uitstraling en historie", "winkels en voorzieningen" en "groen, natuur en recreatie".

Blij

De respondenten van Heenvliet worden blij van het natuur in de buurt en de recreatiemogelijkheden van de Bernisse. Ook wordt er grote waarde gehecht aan de aanwezigheid van de Albert Heijn in het dorp.

Verbeteren

Het verkeer en het openbaar vervoer waren twee thema's die meermaals zijn genoemd door de respondenten die zijn gesproken. Ook de ontsluiting van het eiland is een zorgpunt voor respondenten.

Dromen

Reizen naar Spijkenisse met het openbaar vervoer gaat soms lastig. Volgens een aantal respondenten mag het openbaar vervoer wat vaker rijden.

Zorgen

De 30 kilometer maximum snelheid wordt vaak niet gehandhaafd, waardoor gebouwen soms staan te trillen. Dit thema wordt, net als in andere dorpen, meermaals genoemd.

Hekelingen

Op 13 mei trokken we naar de Plantjesmarkt in Hekelingen. We spraken ongeveer 30 personen tussen de leeftijd 25 en 75.

Met stip het meest genoemde thema is "uitstraling en historie". Daarnaast is er ook veel gesproken over "winkels en voorzieningen", "wonen" en "groen, natuur en recreatie".

Blij

De respondenten van Hekelingen worden blij van de rust, kleinschaligheid en het dorpse karakter van hun dorp. Er is veel groen en natuur in de buurt. "Je rijdt zo de polder in en je hebt de stad dichtbij".

Verbeteren

Volgens sommige respondenten is er te weinig sociale huur in Hekelingen en geen middenstand meer. Een deel van de respondenten geeft aan dat dit bijgebouwd mag worden. Ook werd aandacht gevraagd voor het verkeer: er wordt te hard gereden en het verkeer moet allemaal door het oude dorp, wat tot belasting en verzakking van de oude huizen leidt.

Dromen

De dromen gaan vooral over plekken in Nissewaard. Bijvoorbeeld het versterken van toeristische plekken, recreatieve verbindingen of ontmoetingsplekken.

Zorgen

Net als bij de verbeterpunten benoemd, hebben veel respondenten zorgen geuit over het verkeer in Hekelingen. Er wordt volgens een aantal respondenten te hard gereden en de 30 km zone wordt niet gehandhaafd. Sommige respondenten hebben de zorg dat Hekelingen een stads karakter krijgt omdat het zo dicht tegen Spijkenisse aan ligt. "Laat Hekelingen een dorp blijven".

Simonshaven

Op 21 mei trokken we naar Simonshaven, het Beleef Bernisse evenement. We spraken ongeveer 75 personen tussen de 8 en 75 jaar. Het merendeel van de mensen die we spraken was tussen de 25 en 50.

In Simonshaven is er vooral gesproken over het thema “groen, natuur en recreatie”. Ook is er gesproken over “winkels en voorzieningen” en “ontmoeten, bewegen en spelen”.

<u>Blij</u> Respondenten van Simonshaven worden blij van de mooie natuur, wandelroutes, faciliteiten voor sport en recreatie. “Je hebt hier alles op fietsafstand. Natuur, stad, sociaal netwerk”	<u>Verbeteren</u> De respondenten van Simonshaven zien graag dat er een betere busverbinding is vanuit Simonshaven naar de andere kernen en Spijkenisse, ook in de avond en nacht. Ook zien zij graag meer en beter onderhouden speelplekken en mogen er meer evenementen, met name voor jongeren, georganiseerd worden.
<u>Dromen</u> De dromen gaan vooral over recreatie, bijvoorbeeld een betonnen barbecue in Bernisse voor de jeugd, meer openbare sport-toestellen en meer voorzieningen voor kinderen met dieren.	<u>Zorgen</u> Er zijn zorgen over onvoldoende activiteiten en faciliteiten voor jongeren in de kernen. Ook is er een zorg geuit met betrekking tot veiligheid: “ik fiets in de winter niet naar werk in het donker want dat voelt niet veilig”

Abbenbroek

Op 8 juli trokken we naar Abbenbroek. We waren aanwezig tijdens de Ronde van Abbenbroek. We spraken ongeveer 25 personen tussen de leeftijd 40 en 80. De Abbenbroekenaren vragen voor de volgende thema's aandacht in de toekomst: "wonen", "bereikbaarheid en parkeren" en "uitstraling en historie".

Blij

Abbenbroekenaren worden blij van de veilige en rustige omgeving van het dorp.

Verbeteren

Als verbeterpunten werd het onderhoud aan de openbare ruimte benoemd en werd aangegeven dat de belbus niet altijd naar behoren werkt.

Dromen

Veel van de Abbenbroekenaren die we hebben gesproken, hebben dromen over een fijne woonomgeving, meer woningen voor de kleine kernen en behoefte aan de komst van ouderenwoningen. Het wordt belangrijk bevonden dat de kleinschaligheid en het dorps, rustige karakter van Abbenbroek, behouden blijft. Desondanks vinden de respondenten van Abbenbroek het wel belangrijk dat er voldoende voorzieningen zijn in hun dorp.

Zorgen

De meeste zorgen hebben betrekking op "bereikbaarheid en parkeren". De zorgen gingen voornamelijk over de bereikbaarheid van het eiland ten opzichte van de regio. Ook werden zorgen benoemd over het thema "winkels en voorzieningen". Hierbij is genoemd dat vergrijzing en de toenemende vraag naar zorg een aandachtspunt is. Ook werd aangegeven dat het van belang is dat de voorzieningen op peil blijven in de kernen.

Geervliet

Met onze praat-mee momenten zijn wij niet in Geervliet geweest. Wel hebben we meermaals respondenten van Geervliet gesproken tijdens andere momenten. Zo kende de Paardenmarkt in Heenvliet ook veel bezoekers van het naastgelegen Geervliet. Tijdens deze gesprekken kwam naar voren dat de thema's "wonen" en "uitstraling en historie" van belang zijn in Geervliet.

<u>Blij</u> In Geervliet worden de respondenten blij van de landelijke rust en het dorpsgevoel.	<u>Verbeteren</u> Als verbeterpunten werden genoemd: geluidsoverlast en uitzicht van de windmolens, weinig voorzieningen in Geervliet en het belang van een ontmoetingsplek voor de jeugd.
<u>Dromen</u> Graag zien de respondenten van Geervliet dat er gebouwd wordt voor ouderen en starters in het dorp.	<u>Zorgen</u> Er zijn zorgen over een veranderende sfeer in Geervliet en het vele verkeer op de Groene Kruisweg

Zuidland

Op 17 mei en op 16 juni trokken we naar Zuidland. We spraken in totaal met ongeveer 60 personen tussen de 20 en 80 jaar. De meest genoemde thema's in de gesprekken met de respondenten van Zuidland zijn "wonen", "ontmoeten, bewegen en spelen", "uitstraling en historie" en "winkels en voorzieningen".

Blij

De Zuidlanders worden blij van de uitstraling en het historische karakter van het dorp en van de saamhorigheid en verbinding met andere dorpsrespondenten. Zo geven zij aan dat veel respondenten elkaar kennen, dat er een echt "dorpsgevoel" heerst en dat er veel sociale verbinding is in het dorp. De respondenten worden ook blij van de natuur en groenvoorzieningen in en rond Zuidland en benadrukken het belang van het verenigingsleven in het dorp.

Verbeteren

Een belangrijk verbeterpunt voor veel Zuidlanders is het voorzieningenniveau. Het dorp groeit met nieuwbouw maar de voorzieningen verdwijnen. Op het gebied van verkeer en parkeren hebben de Zuidlanders verbeterpunten; bijvoorbeeld beter OV voor mindervaliden en een verbeterde ontsluiting.

Dromen

Een veelgenoemde droom is dat de dorpskern levendig en gezellig wordt en een plek is voor ontmoeting, bijvoorbeeld door een buurthuis of gezellige terrassen. Horeca mag een prominenter plek krijgen in het dorp en er moeten meer voorzieningen komen, of in ieder geval geen voorzieningen meer verdwijnen.

Zorgen

Ondanks de komst van nieuwe woningen in Zuidland, maken de respondenten zich zorgen over het aanbod van betaalbare woningen voor jongeren en ouderen. Door seniorenwoningen te bouwen, komt de doorstroming op gang en komt er ook voldoende ruimte vrij voor nieuwe gezinnen. Ook de afname van voorzieningen is iets waar de Zuidlander zich zorgen om maakt. Tot slot is ook verkeer en verkeersveiligheid meermaals genoemd als aandachtspunt.

Spijkenisse

Met de praat-mee momenten zijn we in een aantal wijken van Spijkenisse geweest. Hieronder een samenvatting van alle praat-mee momenten waar met respondenten uit verschillende dorpen en wijken is gesproken over Spijkenisse.

De meest genoemde thema's in de gesprekken met respondenten in Spijkenisse zijn "winkels en voorzieningen", "bereikbaarheid en parkeren", "wonen" en "groen, natuur en recreatie".

<u>Blij</u> Veel respondenten van Spijkenisse zijn blij met het voorzieningenniveau; zowel winkels, horeca en openbaar vervoer zijn altijd dichtbij. Spijkenisse is centraal gelegen en alles is in de buurt – ook het groen.	<u>Verbeteren</u> Respondenten van Spijkenisse zien graag meer diversiteit in het woningaanbod en benoemen vooral de behoefte aan betaalbare starterswoningen. Daarnaast mag het straatbeeld over het algemeen groener - het is nu erg versteend. Hoewel voorzieningen in de buurt zijn geven respondenten aan dat ze vinden dat het centrum van Spijkenisse een stuk aantrekkelijker kan. Ook worden uitgaansgelegenheden gemist en geven respondenten aan dat er veel leegstand is in het centrum. Daarbij wordt meer dan eens benoemd dat het betaald parkeren niet bijdraagt aan een levendig centrum; voor bezoekers uit de buurt is het daardoor aantrekkelijker om in Hellevoetsluis een dag door te brengen dan in Spijkenisse.
<u>Dromen</u> In Spijkenisse dromen respondenten over meer seniorenwoningen, dat er meer groen in Spijkenisse is en dat er meer activiteiten georganiseerd worden waardoor er een aantrekkelijk en levendig centrum ontstaat.	<u>Zorgen</u> Er zijn zorgen over het gebrek aan betaalbare starterswoningen. Een opvallende zorg is ook dat de contacten in Spijkenisse verharder; er is leegloop in het verenigingsleven, verpaupering en minder sociale verbinding tussen de respondenten dan voorheen. Onder meer hierdoor zijn er ook zorgen over veiligheid, (drugs)criminaliteit. Dit draagt niet bij aan het imago van de stad. Ook is de ontsluiting van Spijkenisse een zorg voor een aantal respondenten.

Spijkenisse – de Akkers

Op 26 juni trokken we naar de Akkers. Hier stonden we op het plein voor het winkelcentrum de Akkerhof. We spraken 41 mensen tussen de 16 en 80 jaar. De meest genoemde thema's in de gesprekken met respondenten in de wijk de Akkers zijn "wonen", "ontmoeten, bewegen en spelen" en "bereikbaarheid en parkeren".

<u>Blij</u> De respondenten van de wijk de Akkers zijn blij met de nabijheid van het groen, dat er veel wordt georganiseerd en dat er een metrostation in de buurt is.	<u>Verbeteren</u> Respondenten van de Akkers zouden graag meer woningen voor de jeugd willen zien. Op sociaal gebied wordt er meer steun/hulp vanuit de gemeente gevraagd bij bijvoorbeeld subsidieaanvragen.
<u>Dromen</u> Respondenten dromen onder andere van meer activiteiten voor de jeugd en gratis en beter openbaar vervoer.	<u>Zorgen</u> Er zijn zorgen over de sloop van sociale huurwoningen en ook over het aanbod sociale huurwoningen in het algemeen. Respondenten geven aan dat dit nu onvoldoende is voor de vraag. Ook wordt benoemd dat er geregeld (afval)overlast is en dat er onvoldoende toezicht is van BOA's. Een bewoner gaf aan dat de wijk verpauperd.

Spijkensisse – Centrum

Op 30 mei hebben we ongeveer 30 mensen gesproken, tussen de 16 en 90 jaar, in het centrum van Spijkensisse. De meest genoemde thema's in de gesprekken zijn "winkels en voorzieningen", "gezondheid en veiligheid", "wonen" en "groen, natuur en recreatie".

<u>Blij</u> In het centrum worden respondenten blij van de Boekenberg, de Kinderboerderij en het winkelaanbod.	<u>Verbeteren</u> Een veel genoemd verbeterpunt zijn de voorzieningen in Spijkensisse. Er zijn voldoende voorzieningen, maar wel wordt er aangegeven dat er behoefte is aan diversiteit in voorzieningen, meer horeca en een levendiger centrum. "Hou het ook levendig op rustige momenten". Het gaat niet alleen om winkels, maar ook om activiteiten, evenementen en andere diensten en entertainment. Bijvoorbeeld een speelhal voor kinderen.
<u>Dromen</u> De dromen voor Spijkensisse variëren, maar een levendig centrum is een terugkerend thema. Een mooie route tussen de metro en het winkelcentrum heeft de potentie om meer mensen naar het centrum te trekken. Door meer activiteiten en diversiteit aan winkels te realiseren, ontstaat er een sfeervoller Spijkensisse.	<u>Zorgen</u> Er zijn zorgen over veiligheid in Spijkensisse. Sommige respondenten geven aan een onveilig gevoel te ervaren in het centrum, maar ook op fietspaden, bijvoorbeeld bij de Maasboulevard.

Spijkenisse - De Hoek

Tijdens de Dag van de Hoek op 21 juni hebben we ongeveer 45 mensen gesproken, tussen de leeftijd 10 en 75 jaar. De meest genoemde thema's tijdens de gesprekken met de respondenten van de Hoek zijn "groen, natuur en recreatie", "ontmoeten, bewegen en spelen", "gezondheid en veiligheid", "winkels en voorzieningen" en "bereikbaarheid en parkeren".

<u>Blij</u> Respondenten van de Hoek worden blij van het groen in hun wijk. Er is veel ruimte voor ontmoeten en spelen en de voorzieningen van het centrum van Spijkenisse zijn dichtbij.	<u>Verbeteren</u> Er is overlast van jeugd in de speeltuinen. Over het algemeen wordt veiligheid als aandachtspunt genoemd in Spijkenisse. Er moeten meer voorzieningen komen voor jongeren. Ook hebben de respondenten van de wijk de Hoek verbeterpunten voor afval en hondenpoep in de wijk. Er wordt meerdere keren genoemd dat afvalcontainers vaak vol zitten.
<u>Dromen</u> Er zijn gevarieerde dromen in de Hoek; zo noemt een bewoner de behoefte aan een sportvoorziening voor ouderen in het park en iemand anders benoemt dat het belangrijk is dat er tolerantie tussen verschillende culturen en achtergronden is in de wijk.	<u>Zorgen</u> Respondenten hebben vooral zorgen over toename van criminaliteit in Spijkenisse, verveling van de jeugd en overlast van de jeugd bij speeltuinen, hondenpoep en het legen van de afvalcontainers

Spijkenisse - Maaswijk

In Maaswijk stonden wij bij de parkeerplek tussen het JOZ en het winkelcentrum in. We spraken op 23 juni ongeveer 48 personen van 12 tot 75 jaar. De meest genoemde thema's tijdens de gesprekken met de respondenten van Maaswijk zijn "ontmoeten, bewegen en spelen" en "winkels en voorzieningen"

<u>Blij</u> Respondenten van Maaswijk worden blij van groen en natuur in de buurt. Maaswijk voelt voor een aantal respondenten als een dorp. Het is een rustige buurt maar tegelijk zijn er voldoende voorzieningen, zoals het winkelcentrum, in de buurt.	<u>Verbeteren</u> Het is voor de respondenten belangrijk dat er meer starterswoningen komen. Daarnaast is er behoefte aan meer veilige plaatsen voor ontmoeten en spelen. Niet iedereen in Maaswijk voelt zich altijd veilig.
<u>Dromen</u> "Het centrale plein in Maaswijk heeft de potentie om een bruisend plein te zijn!"	<u>Zorgen</u> Zorgen in Maaswijk variëren van zorgen over jongeren tot de zorg dat er te weinig huisartsen in Maaswijk zijn.

Spijkenisse – Waterland

Op 23 juni stonden we bij het winkelcentrum in Waterland. Hier spraken we 41 personen van ongeveer 16 tot 90 jaar oud. De meest genoemde thema's tijdens de gesprekken in Waterland zijn "winkels en voorzieningen" en "bereikbaarheid en parkeren".

<u>Blij</u> Veel respondenten worden blij van het wijkcentrum in Waterland, waar vrijwilligers veel voor de mensen in de wijk betekenen. Daarnaast wonen mensen hier rustig.	<u>Verbeteren</u> Een veelgenoemd verbeterpunt is het voorzieningenaanbod in Waterland. Volgens respondenten is er te weinig divers winkelaanbod en onvoldoende amusement voor jongeren. Als verbeterpunt wordt ook een aantal keer het thema "verkeer en parkeren" aangehaald. Zo zien respondenten graag betere lijnen bij de parkeervelden, betaald parkeren of parkeermeters bij het winkelcentrum Waterland.
<u>Dromen</u> In Waterland wordt door respondenten aangegeven graag meer plekken voor de jeugd te zien.	<u>Zorgen</u> Er zijn zorgen over onvoldoende parkeerplaatsen in de wijk, de snelheid waarmee er wordt gereden en het afvaloverlast in de wijk

3. Opbrengsten per thema

Wonen

Het algemene beeld vanuit de pop-up participatie is dat er in zowel de kernen als in Spijkenisse behoefte is aan betaalbare woningen, met de nadruk op woningen voor jongeren en voor ouderen. Ouderen die graag in de kernen willen blijven wonen, maken zich soms zorgen over de vraag of zij op termijn door kunnen stromen naar een ouderenwoning.

Groen, natuur en recreatie

Over groen, natuur en recreatie valt op dat er in Spijkenisse behoefte is aan vergroening van het straatbeeld. Zo hebben respondenten de wens dat er meer bomen worden geplant. In de wijken Waterland, Maaswijk en de Akkers werd ook genoemd dat het groen niet altijd goed onderhouden wordt. In de kernen zijn de respondenten juist blij met het groene karakter van hun dorp en de groene omgeving in Nissewaard. Er werd meermaals genoemd dat er een goede balans gevonden moet worden tussen het bouwen van woningen en het behoud van groen en natuur en landbouw.

In veel van de gesprekken kwamen de Bernisse en park Vogelenzang naar voren als waardevolle stukken natuur in Nissewaard.

Duurzaamheid en energie

Wat opvalt is dat vooral in Simonshaven en Zuidland het belang van duurzame maatregelen in en rondom het huis aan bod kwam tijdens de gesprekken. De respondenten vinden dat dit onderwerp aandacht vraagt in de toekomst. In de wijken Waterland en de Hoek is door een aantal respondenten expliciet gevraagd om meer praktische begeleiding en toelichting op subsidiemogelijkheden t.a.v. de duurzaamheid en energie, bijvoorbeeld voor zonnepanelen of groene daken. Tot slot geeft een aantal respondenten aan het belang van duurzaamheid en energie in te zien, maar wel problemen heeft met het aanleggen van zonnenvelden en windmolens op weilanden en natuurgebieden. Voornamelijk in Geervliet worden de windmolens niet als positief ervaren vanwege de geluidsoverlast en het verstoorde uitzicht.

Ontmoeten, spelen en bewegen

Opvallend is dat in bijna alle wijken en kernen als aandachtspunt wordt benoemd dat bestaande speelplekken onvoldoende onderhouden worden. Dit betreft zowel het onderhouden van de speeltoestellen als het plaatsen en legen van voldoende prullenbakken en de overlast van hondenpoep. Ook wordt specifiek voor de Akkers benoemd dat er meer speelplekken moeten komen.

In de gesprekken over ontmoeten wordt het belang van dorpshuizen en wijkcentra benadrukt. Over het algemeen is men tevreden met de bestaande wijkcentra. Wel wordt aandacht gevraagd voor het faciliteren van activiteiten voor ouderen. Vanwege de vergrijzing zal eenzaamheid toenemen; des te belangrijker om ontmoeting te faciliteren.

Behalve faciliteiten voor ouderen, is er ook behoefte aan meer ontmoetingsplekken voor jongeren. Op dit moment hangen jongeren vaak op straat omdat er voor hen geen plek is om naar toe te gaan.

Uitstraling en historie

Voor de kernen is historie en uitstraling in de dorpen een belangrijk thema. Veel respondenten zijn trots op het dorpse karakter met de historische identiteit van de kernen en vinden het belangrijk dat dit behouden blijft. Opvallend is dat ook de respondenten van Spijkenisse de historische uitstraling belangrijk vinden. Zij geven aan dat de historie van Spijkenisse meer aandacht mag krijgen in het straatbeeld en in de identiteit van de stad.

In de dorpen wordt de historische waarde van de kernen vaak genoemd in relatie tot toenemende verkeersintensiteit door de oude straten, waardoor oude huizen dreigen te verzakken. Dit wordt meermaals als zorg benoemd, voornamelijk in de dorpen Hekelingen en Heenvliet.

Minder vaak genoemde thema's

Wat opvalt is dat respondenten het tijdens de praat-mee momenten niet of nauwelijks over werk, werkgelegenheid, landbouw, klimaatverandering en wateroverlast hebben gehad.

Gezondheid en veiligheid

In Nissewaard voelt niet iedereen zich altijd veilig. Opvallend is dat vooral in Waterland onveilige situaties worden ervaren op straat. Het gaat dan o.a. over steekincidenten en berovingen. Daarnaast wordt meermaals aangegeven dat in Nissewaard jeugd voor overlast en een onveilig gevoel op straat zorgt. Daarbij worden specifieke plaatsen als het metrostation bij de Akkers en het park Vogelenzang genoemd.

Ten aanzien van gezondheid zijn er vooral zorgen over de toenemende vergrijzing en de daarmee gepaarde toenemende zorgbehoefte.

Winkels en voorzieningen

Het thema "winkels en voorzieningen" is veel besproken tijdens de praat-mee momenten. Over het algemeen zijn de inwoners van Nissewaard, met wie gesproken is, tevreden met de voorzieningen en maken zij hier veel gebruik van. Dit wordt ook vaak als reden genoemd waarom mensen blij zijn om in Nissewaard te wonen: alles is dichtbij.

Toch zijn er ook zorgen en verbeterpunten vanuit respondenten over het voorzieningenniveau in Nissewaard. In Spijkenisse valt op dat men meer diversiteit zou willen zien in de voorzieningen, zoals een delicatessenwinkel. Daarnaast zijn er zorgen over de leegstand en zijn respondenten van mening dat er te weinig horeca en uitgaansgelegenheid is in Spijkenisse.

In de dorpen valt op dat men zich vooral zorgen maakt over het verdwijnen van voorzieningen. In Zuidland kwam dit onderwerp vaak ter sprake: volgens de respondenten mogen er meer winkels bij in Zuidland, bij voorkeur ook de betaalbare supermarkten, maar ook een drogisterij en horeca zijn welkom. Met name met het oog op de toename aan inwoners van het dorp als gevolg van de nieuwbouw, maken de gesproken respondenten zich zorgen om het voorzieningenniveau als het gaat om winkels en horeca.

In Spijkenisse werd dit thema vaak aangesneden ten aanzien van het centrum. Respondenten maken zich zorgen over de leegstand en het gebrek aan levendigheid in het centrum. Er mag meer horeca komen en er

moet een betere mix komen tussen winkels en woningen in het centrum, zodat het na sluitingstijd niet helemaal stil is op straat.

Bereikbaarheid en parkeren

In de wijk Waterland wordt door veel respondenten een hoge parkeerdruk ervaren. Dit werd opvallend vaak genoemd in deze wijk in vergelijking met de andere kernen en wijken van Nissewaard.

In de kernen is meermaals benoemd dat het OV te wensen overlaat. Er is behoefte aan een betere OV-verbinding tussen de kernen en Spijkenisse, ook buiten spijstijden, zodat jongeren zich in de avonden nog makkelijk kunnen verplaatsen.

Een terugkerend onderwerp is de ontsluiting van Nissewaard als geheel. Vooral respondenten die werken buiten de gemeente, hebben hier last van. Daar tegenover staat dat veel respondenten blij zijn met de metro, mede omdat ze op die manier snel en probleemloos in Rotterdam kunnen komen.

Specifiek in Abbenbroek werd benoemd dat de toegankelijkheid voor mindervaliden ondermaats is.

Vaak werd het betaald parkeren in Spijkenisse aangehaald. Respondenten uit de kernen geven aan dat ze door het invoeren van betaald parkeren sneller geneigd zijn om naar Hellevoetsluis te gaan voor hun boodschappen. Daarnaast schrikt het volgens hen bezoekers af. Dit gaat ten koste van een prettig en levendig centrum.

Tot slot valt op dat de respondenten in de kernen zich zorgen maken over snel rijdend verkeer. Het wordt als onveilig ervaren en men maakt zich zorgen over verzakking van de historische panden.

Anders

Soms werden er zaken besproken tijdens de praat-mee momenten die niet binnen een van de vooraf opgestelde thema's vielen. Onderwerpen die onder andere aan bod zijn gekomen in de gesprekken zijn:

- Polarisatie en zorgen dat de samenleving aan het veranderen is. Spijkenisse voelt daarom niet altijd zo dorps en saamhorig als voorheen. De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter in Nissewaard.
- Contact met instanties, gemeente en wijkagent verloopt niet altijd naar wens en de gemeente voelt soms ver weg.
- Nissewaard heeft geen goed imago, dat is jammer en schrikt bezoekers af.

4. Opbrengsten stakeholdersbijeenkomst

Tijdens de stakeholdersbijeenkomst zijn we met circa 52 stakeholders in gesprek gegaan over hoe zij de toekomst van Nissewaard zien en hoe zij hieraan kunnen bijdragen. Dit deden we in verschillende groepen, ingedeeld per deelgebied: Spijkenisse, dorpen en het buitengebied. In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van deze gesprekken weergegeven. Ook vroegen we de aanwezige stakeholders via Mentimeter welk onderwerp aandacht vraagt in Nissewaard. In onderstaande woordenwolk is hiervan het resultaat te zien. Wat opvalt is dat jongeren veel aandacht verdienen volgens de stakeholders, samen met gezondheid, sport en beweging, armoede, veiligheid, woningen en ouderen.

Spijkenisse

Opvallend tijdens de gesprekken over de toekomst van Spijkenisse is, dat de nadruk lag op de sociale aspecten van een leefbare toekomst, zoals veiligheid, sociale problematiek, armoede en gelijke kansen. Wat daarbij opviel was het onderscheid tussen de verschillende gebieden. De Akkers, Waterland, Centrum en Noord werden als de plekken ervaren waar sociaal-maatschappelijke problemen het grootst zijn. In andere gebieden, zoals bijvoorbeeld Maaswijk, kwamen andere thema's aan de orde, zoals voorzieningen.

Er is veel gesproken over het gebrek aan perspectief voor met name jongeren met betrekking tot opleiding en vermaak. Er is volgens de stakeholders "te weinig te doen" voor de jeugd. Dit geldt specifiek voor een aantal wijken: de Akkers, Waterland, Centrum en Noord. Daarnaast werd er ook gesproken over de veiligheid van kinderen in de wijken, en dan met name rondom de scholen.

De sociale en fysieke uitdagingen en mogelijkheden werden door de stakeholders aan elkaar verbonden. Vergrijzing is volgens de stakeholders een belangrijke uitdaging in Spijkenisse. Tegelijk is er behoefte aan meer culturele voorzieningen. Door deze zaken aan elkaar te koppelen, kan je een plek creëren waar het prettig is voor ouderen om naartoe te gaan, waarmee je de met vergrijzing gepaarde problemen zoals eenzaamheid, het hoofd te bieden.

De dorpen

Tijdens de sessies over de dorpen is gesproken over de uitbreiding van de dorpen in relatie tot behoud van de gemeenschapszin en het huidige dorpsgevoel. Hoewel de wens werd uitgesproken dat er in de dorpen meer woningen gebouwd moeten worden voor jongeren (starters) en ouderen, werd ook het belang van behoud van de dorpsidentiteit benadrukt. De wens voor de toekomst is om hierin de balans te vinden.

Daarbij is het belangrijk dat er ook in de toekomst voldoende plekken zijn voor ontmoeting. Er zijn zorgen dat het aantal voorzieningen afneemt en er in de toekomst geen ontmoetingsplekken meer zijn in de dorpen. De ontmoetingsplek hoeft niet per se een dorpshuis te zijn, maar kan ook de lokale kapper, slager of buurtsuper zijn.

De spiraal van het verdwijnen van voorzieningen en daarmee soms het dorpsgevoel, dat onder de aanwezige stakeholders als negatief wordt ervaren, moet onderbroken worden. Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat de kernen elkaar aan moeten vullen.

Opvallend is dat groen, klimaat, duurzaamheid en bewegen onderwerpen waren die minder aan bod kwamen in de gesprekken over de toekomst van de dorpen.

Landelijk gebied

Het gesprek richtte zich op doen wat we blijven doen en wat daarvoor nodig is: voldoende omvang van de agrarische sector, bereikbare bedrijven en een robuust watersysteem (kwaliteit en kwantiteit). Een groenblauwe dooradering kan daar ook bij helpen maar brengt ook de zorg met zich mee dat dit in een later stadium door regelgeving vanuit hogere overheden nieuwe beperkingen oplevert. Agrariërs geven aan dat schaalvergroting voor veel boeren nodig is om te overleven. Schaalvergroting levert ook rationalisatie op en spanning met natuur maar het biedt ook kansen voor de 'kleinere' boeren die zich richten op zaken als natuurbeheer.

"Er komt ruimte beschikbaar als gevolg van de landbouwtransitie, benut die nu om de balans te herstellen/creëren: wonen, natuur en recreatie" was een opmerking van een van de stakeholders aan tafel.

Volgens de stakeholders is er veel te verbeteren in de samenwerking tussen de partijen die actief zijn in het gebied. Op alle vlakken, maar zeker op beheer en uitvoering van werkzaamheden. Regie op de samenwerking zou leiden tot meer efficiëntie en minder frustraties.

We spraken over de verbinding tussen stad en land die nodig is voor begrip over en weer. Dit kan bijvoorbeeld vorm krijgen door lokaal voedsel te kopen. Maar ook door het buitengebied beter bereikbaar te maken voor stedelingen en dorpingen.

Ook is er gesproken over welke rol het landschap kan spelen als het gaat om gezondheid, ontmoeten en bewegen. Hiervoor werd het belang genoemd dat randvoorwaarden goed zijn: routes, horeca, kwalitatief zwemwater etc. Er is gesproken over de kwaliteit van het landschap en dat die op sommige plekken nog verbeterd kan worden. Er werd verwezen naar de visie Geuzenlinie waarin de noordrand wordt benoemd als groene buffer tussen haven en eiland, waarbinnen nieuwe functies een plek kunnen krijgen. Ook is besproken dat Voorne-Putten één landschap is en dat je de opgaven die hier spelen (landbouw, recreatie, biodiversiteit, energietransitie) beter vanuit dat perspectief kunt benaderen dan alleen vanuit het perspectief van de gemeente. Tot slot is er ook gesproken over de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de dorpen en het landschap: dit is niet altijd optimaal, zeker niet voor mindervaliden.

5. Opbrengsten jongerenparticipatie

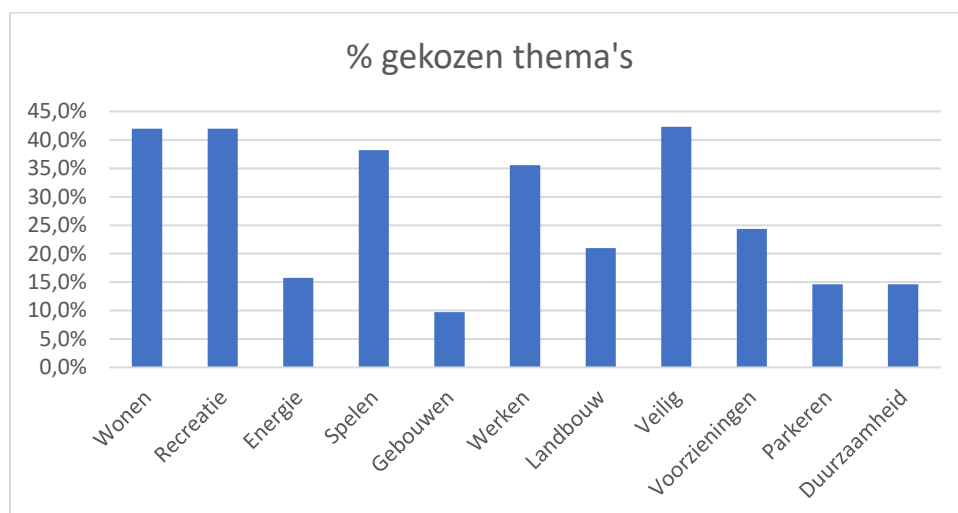
We zijn in september en oktober op verschillende momenten het gesprek aangegaan met in totaal 277 jongeren tussen de 9 en de 13 jaar. Hiervoor zijn we langs meerdere basisscholen in Spijkenisse gegaan en langs het jongerenpanel van de gemeente Nissewaard. Op de verschillende basisscholen zijn de groepen 6, 7 en 8 uitgenodigd om mee te denken over de toekomst van Nissewaard aan de hand van een invulkaart. Deze invulkaart is ook gebruikt door het jongerenpanel.

Eerst wordt er een korte blik geworpen op de resultaten van deze jongerenparticipatie. Op de volgende pagina's is de invulkaart te vinden die de participanten hebben ingevuld.

Resultaten jongerenparticipatie

In totaal hebben 277 jongeren meegedacht aan de omgevingsvisie in de vorm van de invulkaart. Aan de jongeren is onder andere gevraagd om de drie thema's te kiezen waar ze als eerste mee aan de slag zouden gaan als zij burgemeester van Nissewaard zouden zijn. In de figuur hieronder is te zien welke thema's hierbij het meest werden gekozen door de leerlingen.

Figuur 2: Uitkomsten jongerenparticipatie

NB: doordat er 3 keuzes gemaakt moesten worden per persoon, leidt het tot een totaal van 300%.

De thema's wonen, recreatie en veiligheid worden door de participanten het meest benoemd als belangrijk thema. Meer dan 42% van de bevroagde leerlingen geeft aan hier als eerste mee aan de slag te willen gaan. Zo geven veel leerlingen aan graag meer groen te zien in Nissewaard, zowel in de vorm van sportvelden als van natuurparken. Bij het thema veiligheid wordt vaak de verkeersveiligheid als voorbeeld gegeven, maar wordt door de leerlingen bijvoorbeeld ook het gevoel van veiligheid op straat genoemd.

Ook de thema's spelen en werken worden vaak genoemd door de bevroagde leerlingen. Zo geven de participanten aan graag gebruik te maken van de beschikbare speeltuinen, maar wordt ook het gebrek aan diversiteit en onderhoud meermaals genoemd.

In het vervolg van het traject van de omgevingsvisie wordt de input uit de jongerenparticipatie gebruikt om verder het gesprek aan te gaan met jongeren.

Heb jij wel eens nagedacht over de toekomst van de gemeente?

Als jij het voor het zeggen hebt: wat zou je dan doen?

In dit mini boekje vragen we je om te vertellen over de leuke en minder leuke dingen van Nissewaard.

	Hoe oud ben je?
	Waar woon je?
	Met wie woon je samen?

Zo zie ik er nu uit.
Teken jezelf

DIT BEN IK

Wat is je favoriete plek in Nissewaard?

Waar ben je trots op?

Zijn er plekken waar je iets aan zou willen veranderen? Waarom?

Voel jij je Nissewaarder?

ja ☐

nee ☐

**DIT VIND IK NU
VAN NISSEWAARD**

	Hoe oud ben je in 2040?
	Waar woon je dan?
	Met wie woon je daar?
	Wat voor werk doe je?
	Wat doe je in je vrije tijd?

Zo zie ik er in 2040 uit.

Teken jezelf

DIT BEN IK IN 2040

	Als jij de burgemeester van Nissewaard was, wat ga je dan als eerste veranderen? Je mag er maximaal 3 kiezen
☐	Ik zorg voor meer huizen voor jongeren en ouderen.
☐	Ik wil zorgen dat er extra geld komt voor groene parken en natuurgebieden.
☐	Ik zorg dat elk dak zonnepanelen heeft.
☐	Ik wil in elke straat meer ruimte om te spelen.
☐	Ik zorg dat oude huizen en gebouwen blijven bestaan.
☐	Ik wil dat iedereen kan werken in Nissewaard en niet ver hoeft te reizen.
☐	Ik zorg ervoor dat boerderijen kunnen blijven in Nissewaard.
☐	Ik wil dat het veiliger wordt in de straten en wijken.
☐	Ik zorg ervoor dat elke wijk of dorp zijn eigen supermarkt en winkels heeft.
☐	Ik wil dat elk huis een parkeerplaats heeft.
☐	Ik zou zorgen dat we regenwater beter opvangen en hergebruiken.
	Als jij mag bepalen hoe Nissewaard er in 2040 uit ziet.
	Waar droom je dan van?

ZO ZIE IK NISSEWAARD IN 2040